

چگونه مراجع لاتین را با قالب نویسنده-سال و با نام نویسندگان فارسی داشته باشیم؟

محمود امین طوسی

۶ دی ۱۳۸۸

۱ مقدمه

معمولاً در مستندات فارسی خواسته می‌شود که نام‌های لاتین مؤلفین در متن به صورت فارسی نوشته شود ولی در لیست مراجع به صورت انگلیسی ظاهر شوند. اگر از استیل‌های plainnat یا chicago در مستندات زی‌پرشین استفاده کنیم با مشکلاتی مواجه هستیم. با استفاده از استیل‌های جدید plainnat-fa.bst و chicago-fa.bst می‌توانید در زمانی که متن شما فارسی و مراجعتان لاتین است از قالب مراجع به صورت «نویسنده-سال» استفاده کنید. به این منظور باید در هر مدخل مراجع خود یک فیلد جدید به نام authorfa تعریف نموده و معادل فارسی نام مؤلفین را در آن قید کنید. همچنین به خاطر رفع مشکل مرتب‌سازی حروف گچی و کاف فارسی، فایلی با نام 'cp1256fa.csf' آماده شده است که باید آنرا به همراه bibtex8 بکار ببرید. دنباله عملیات لازم برای تولید خروجی در ضمیمه آمده است. تا آنجا که بررسی شده است، استیل آماده شده با تمام فرامین بسته natbib که در راهنمای آن آمده است به خوبی کار می‌کند. در ادامه مثال‌های متنوعی از انواع مختلف مراجع و برخی دستورات ارجاع‌دهی در natbib آمده است. دقت داشته باشید که برای استفاده از دو فایل استیل فارسی فوق‌الذکر باید بسته natbib نصب شده و آنرا فراخوانی نموده باشید. در این بسته به صورت پیش‌فرض در ارجاع به مراجع، از پرانتز استفاده می‌شود، لیکن از آنجا که در این سند این بسته با ذکر [square] فراخوانی شده است، مراجع با کروه مشخص شده‌اند.

۲ مثالها

بورمن [۲۰۰۴] در پایان‌نامه دکترای خود به موضوع وضوح برتر پرداخته است. امین‌طوسی و دیگران [۲۰۰۹a] یک روش افزایش وضوح تصویر ارائه دادند. این روش توسط امین‌طوسی و فتحی [۲۰۰۹] برای ویدئو بکار گرفته شد. همانگونه که می‌بینید در این مرجع که دو مؤلف داریم فامیل هر دو آمده است. ضمناً هر دو مرجع لاتین هستند که در فیلد authorfa معادل فارسی آنها ذکر شده بوده است. خوب حالا ببینیم با مرجع امین‌طوسی و دیگران [۲۰۰۹b] چکار می‌کند. از آنجا که مؤلفین این مقاله و مقاله اول و سال نشر هر دو یکی است در کنار سال، a,b,c,... قرار می‌گیرد. این یکی را تبدیل به الف و ب نمی‌کنیم چرا که در لیست مراجع به همین صورت ظاهر می‌شوند.

و حالا چند مرجع از انواع مختلف را با هم ببینیم: امیدعلی [۱۳۸۲] یک نمونه پروژه دکترا، مرجع [پورموسی، ۸۸، فصل ۲] یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد فارسی که به فصل دوم آن ارجاع داده شده و مرجع [آبادی، ۱۳۸۷] یک نمونه مقاله مجله فارسی است که با citep به آن ارجاع داده شده و لذا کلاً داخل کروشه قرار گرفته است. مرجع [همچنین ببینید امین طوسی و دیگران، ۱۳۸۷، بخش ۲] یک نمونه مقاله کنفرانس فارسی با ذکر «همچنان ببینید و بخش خاص» و مرجع استالینگ [۸۰] یک نمونه کتاب فارسی با ذکر مترجمان و ویراستاران فارسی است. مرجع خلیقی [۲۰۰۷] یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد انگلیسی و خلیقی، امیدعلی، واحدی، و امین طوسی، ۸۷ هم یک نمونه متفرقه می‌باشند که از آنجا که از citealp* استفاده شده نام تمام مؤلفین نشان داده شده است، برخلاف موارد قبلی که مؤلفین سوم به بعد با «و دیگران» جایگزین می‌شد. البته در حال حاضر این مورد فقط برای مراجع فارسی بدرستی عمل می‌نماید.

همانگونه که دیده می‌شود، مراجع فارسی و لاتین هم در متن و هم در لیست مراجع به صورت درست نمایش داده شده‌اند.

یک نکته جالب آنکه اگر اسامی مؤلفان چند مرجع یکسان باشد (فارسی یا معادل فارسی آنها) و به آنها پشت سرهم ارجاع دهیم، اسامی فقط یک بار ظاهر خواهند شد. مثلاً امین طوسی و دیگران [۲۰۰۹a، ۱۳۸۷] دو مقاله از نویسندگان یکسان ولی اولی به لاتین و دومی به فارسی است که سال نشر آنها مؤید این مطلب است. جالب‌تر آنکه در این حالت، اگر قسمتی از یک ارجاع در یک خط و قسمتی دیگر از آن در خط بعد ظاهر شود، مشکل دو خط رنگی را هم نداریم! البته یک نقطه ضعف کوچک هم دارد و آن این است که برای تست یکسان بودن مراجع همین برجسب مورد عمل قرار می‌گیرد. به عنوان مثال از آنجا که برای هر دو مقاله «امین طوسی و دیگران» آمده است* بدون توجه به اینکه سایر همکاران ممکن است متفاوت باشند در یک دسته قرار می‌گیرند. مراجع فارسی نیازی به فیلد authorfa ندارند.

در مرجع Kanade and Baker [۲۰۰۲]، فیلد authorfa را نداریم، اسامی به صورت لاتین و برعکس نوشته شده‌اند و سال هم به فارسی نوشته شده است. اگر آنرا به صورت لاتین می‌خواهید دستور ارجاع را به صورت `\LRE{\lr{\cite{referenceTag}}}` بکار ببرید.

حالا مرجع Baker and Kanade [2002] درست نمایش داده می‌شود. البته می‌توانید یک دستور جدید مثلاً به صورت زیر تعریف نمایید:

```
\newcommand\LRCite[1]{\LRE{\lr{\cite{#1}}}}
```

۳ محدودیت‌ها

- همانگونه که مشاهده می‌کنید با بسته hyperref مشکلی وجود ندارد، البته به شرط داشتن بسته bidin نسخه ۱.۰.۴ (revision ۱۹۰ به بعد). فقط یک استثناء وجود دارد و آن هم رنگ مرجع در هنگامی است که قسمتی از مرجع در انتهای یک خط و قسمتی دیگر در ابتدای خط بعد قرار گیرد. در این حالت کل دو خط رنگی می‌شوند. برای امتحان می‌توانید دو خط اول بخش مثالها را به هم بچسبانید.

- متاسفانه bibtex قادر به جداسازی حرف اول نامهای فارسی نیست، لذا در استیل‌هایی که حرف اول نامهای لاتین ظاهر می‌شوند، نامهای فارسی به صورت کامل نشان داده می‌شوند. اگر نیاز به این حالت دارید، باید به صورت دستی نامها در مراجع فارسی را اصلاح نمایید.

همچنین دقت داشته باشید که اگر اول فامیل و سپس اسم را می‌نویسید، اسم و فامیل را با کامای انگلیسی از هم جدا کنید. اگر حروف اول اسم را مونویسید، پس از آن نقطه و بعد حتماً یک فاصله و سپس فامیل را بنویسید. اگر مایلید که همچون این مثال، خط دوم هر مرجع کمی جلوتر برده شود فایل mybib.sty را با دستور usepackage پس از زی‌پرشین فراخوانی نمایید.

مراجع

- آبادی، مصطفی (۱۳۸۷، آبان). موضوعی جدید در هندسه محاسباتی. *مجله فارسی نمونه ۱* (۲)، ۲۲-۳۰.
- استالینگ، ویلیام (۱۳۸۰، بهار). *اصول طراحی و ویژگیهای داخلی سیستم‌های عامل* (ویرایش سوم). ترجمه‌ی صدیقی مشکنانی، محسن و حسین پدرام، ویراسته‌ی برنجکوب، محمود. اصفهان: نشر شیخ بهایی.
- امیدعلی، مهدی (۱۳۸۲، تیر). *تابع هیلبرت*. پایان‌نامه دکترا، دانشکده ریاضی، دانشگاه امیرکبیر.
- امین‌طوسی، محمود، ناصر مزینی، و محمود فتحی (۱۳۸۷، اسفند). افزایش وضوح ناحیه‌ای. در *چهاردهمین کنفرانس ملی سالانه انجمن کامپیوتر ایران*، تهران، ایران. دانشگاه امیرکبیر.
- پورموسی، امیرمسعود (۱۳۸۸، مرداد). یک موضوع فیزیک. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده فیزیک، دانشگاه صنعتی شریف. (در حال انجام).
- خلیقی، وفا، مهدی امیدعلی، مصطفی واحدی، و محمود امین‌طوسی (۱۳۸۷). زی‌پرشین (Xe_lPersian): بسته فارسی برای حروف‌چینی در L^AT_EX2e. <http://developer.berlios.de/projects/xepersian>.
- Amintoosi, M. and M. Fathy (2009, July). Video resolution enhancement in the presence of moving objects. In *International Conference on Image Processing, Computer Vision, and Pattern Recognition*, Las Vegas, USA.
- Amintoosi, M., M. Fathy, and N. Mozayani (2009a). Precise image registration with structural similarity error measurement applied to super-resolution. *EURASIP Journal on Applied Signal Processing* 2009, 7 pages. Article ID 305479.
- Amintoosi, M., M. Fathy, and N. Mozayani (2009b, April 23-26). Regional varying image super-resolution. In *IEEE International Joint Conference on Computational Sciences and Optimization*, Vol. 1, Sanya, China, pp. 913-917.
- Baker, S. and T. Kanade (2002). Limits on super-resolution and how to break them. *IEEE Trans. Pattern Anal. Mach. Intell.* 24(9), 1167-1183.
- Borman, S. (2004, May). *Topics in Multiframe Superresolution Restoration*. Ph.D. dissertation, University of Notre Dame, Notre Dame, IN.
- Khalighi, V. (2007, April). Category theory. Master's thesis, Sydney Univ.

الف چگونه با فایل‌های bst. فارسی کار کنیم؟

فرض کنید نام فایل شما 'myfile.tex' و نام فایل حاوی مراجع شما 'SomeReferences.bib' باشد. این فایل و فایل 'cp1256fa.csf' باید در همان شاخه فایل اصلی شما یا در مسیر سیستم باشند. برای آشنایی با ساختار فایل 'SomeReferences.bib' به همین فایل که همراه این مثال است مراجعه فرمایید. دنباله کارهای زیر را برای حصول به نتیجه باید انجام دهید:

1. xelatex myfile
2. bibtex8 -W -c cp1256fa myfile
3. xelatex myfile
4. xelatex myfile

می‌توانید به جای bibtex8 از bibtex و بدون هیچ گزینه اضافه‌ای استفاده کنید ولی در این حالت مراجع فارسی شما مرتب نخواهند بود، مگر آنکه از noopsort استفاده کنید.